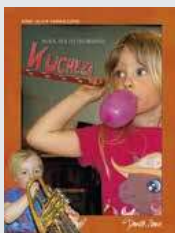

Musik skal være leg, vildskab og frihed

Kuceza er en musikklub startet i 1987 i Åbyhøj, Aarhus, og det er også navnet på en sangbog udkommet i 2016 på forlaget Dansk Sang. Bogen er skrevet af Erik og Johan Lyhne (henholdsvis far og søn), og begge er aktive i musikklubben Kuceza. Jeg mødtes med Johan og Erik til en snak om deres bog og klubben Kuceza; for de to ting kan ikke adskilles.

Klubben

Kuceza er swahili og beskriver sammenhængen mellem musik, dans, teater og leg. Det er det, man laver i klubben: Børn og voksne synger, spiller og danser i et musikalsk fællesskab ikke på en bestemt måde – ikke efter noder – ikke en person på det samme instrument hele tiden, men i et mylder af sange og instrumenter, hvor man arbejder skabende med musik og har det sjovt, og hvor man gør det bedste, man kan. Børnene i Kuceza får aldrig at vide, at de skal spille noget bestemt; men de får at vide, at de skal spille noget, der lyder godt, og det gør det!

Der er ingen instrumentalundervisning, men netop rotation mellem instrumenter, for at man kan få indsigt i musikken og blive bedre til sammenspil, når man kender de forskellige instrumenter.

Der er 120 børn mellem 0 til 18 år i klubben; det er en selvejende forening, der drives af frivillige. Lærerne bestemmer selv indholdet i deres undervisning; der er ingen kompendium eller lignende, man skal følge. Det er ikke en musikskole, men nærmest en kultur, man melder sig ind i, hvis man går til Kuceza. Der er pt. 11 forskellige hold i klubben, og gå ind på hjemmesiden eller facebook og se nærmere om klubben Kuceza.

Bogen

Bogen "Kuceza" er opstået på baggrund af Erik og Johans fredagshold i Kuceza. Det er et hold for 2-6-årige børn, og de fleste sange i bogen er digtet og komponeret med holdet. De er opstået under leg og anden musikalsk aktivitet, som så har ført en ny sang med sig, og man synger om det, man gør.

Erik siger: "Ja, vi leger lige så meget, som vi spiller, og alligevel bliver børnene fantastisk gode til at spille. Vi har den filosofi, at børn opdrages ved at se de voksne spille og synge; det, du selv gør som voksen, det gør børnene. Der, hvor man har en stærk musikkultur, i Cuba, Louisiana, Brasilien og Afrika, bliver børnene gode til at spille, fordi der en levende voksen-musikkultur."

Johan: "Vores ide om musikopdragelse er, at musik skal leges ind, og at det er en kultur, man er til stede i. Musik er en del af livet, og det vil vores musikklub gerne afspejle. Det meste af den musik, vi beskæftiger os med, er noget, børnene selv laver i samarbejde med underviseren."

I sangbogen er der en sang, der hedder "Den blå madras". Der var en blå madras i rummet, børnene havde en gammel telefon, de legede med, og så opstod sangen "den faldt nærmest ud af guitaren", som Erik siger.

Madrasen var blå, så det blev til noget med at sælge; telefonen gjorde, at man sang 'hallo' ud i rummet, madrassen kunne trækkes rundt eller være samlingsplads (mellemspil) mellem en anden aktivitet. Kun fantasien sætter grænser; en sang, melodi og leg er skabt. Denne sang blev hængende og brugt flere gange og viste sig levedygtig nok til at komme med i bogen; men det er det langt fra alle sange, der gør.

Erik fortæller: "Til en Kuceza-dag laver vi nok 20 sange, og nogle af de sange bliver hængende og bliver til sange, der kan udgives i en bog. Det er ikke den store lyriske digtekunst, men det er sange, der fungerer rigtig godt med børn. Så længe der er energi i en sang, synger man den. Sådan er det også med børns leg: Når energien ebber ud, finder de på en ny leg."

Hvad kræves der af den voksne for at undervise i Kuceza?

Johan: "I den legende, skabende proces har børnene 'flow', uden de tænker over det. Som voksen skal man kunne fange børnene i det flow og bygge nogle musiske rammer op omkring det, der foregår. Det er ikke den voksne, der bestemmer; men den voksne bygger et stillads op omkring det, de foretager sig af sang, melodi, dynamik, leg og musik. Man skal kunne fastholde dette flow og give børnene en musikalsk oplevelse uden at forstyrre deres energi."

Erik: "Det er en livslang læringsproces at arbejde med børn og musik. Børn kan altid finde på noget nyt, og man skal hele tiden være i en levende bevægelse, og så skal man kunne tusind ting på en gang. Det, der måske ser ustruktureret og løst ud, kan være meget struktureret og velovervejet planlagt."

Puls

Sangene i bogen er udgangspunkt for fælles leg, bevægelse, sammenspil og sang. De trykte sange i bogen er skrevet over de sange, børnene selv har digtet i situationen. Selvom sangene er udgangspunkt for fælles aktivitet, er der ikke mange forklaringer om puls, intonation eller melodisk eller rytmisk improvisation.

Johan fortæller, at han har rejst meget rundt i verden, og fortsætter: "I Afrika og Syd- og Mellemamerika, er musikken mere cirkulær, der er ikke noget et-slag. Jeg har brugt meget tid på med min vestlige hjerne på at prøve at finde et-slaget – men det findes ikke på den måde, som vi forstår det. Tit er det danserne, man skal kigge efter, når man spiller og skal finde den rytmiske fornemmelse. Her i den vestlige verden vil vi gerne have, at musikken går fra A til B – måske kommer der lige et C-stykke – men så tilbage til A, det er altså et lineært langt forløb med taktslag og puls, så vi kan følges ad.

Men børn har en puls i sig selv, når de løber galop, når de trækker vejret, når de leger, og der er rytme i mange lege. Man behøver ikke træne puls, det er at

Johan Heiberg Lyhne er uddannet trommeslager på RM ved Det Jyske Musikkonservatorium, i 2008. Han har arbejdet som musiklærer i musikklubben Kuceza siden 1996, og han er nu ansat ved Århus Friskole.

Erik Heiberg Lyhne. Cand. fil. i musikvidenskab 1980. Seminarielærer i musik fra 1980, siden 1993 på VIAUC læreruddannelsen i Aarhus. Han har udgivet en række bøger om børn og musik.

Links: www.kuceza.dk og www.facebook.com/kuceza ... Se aktivitets-siderne for hvor og hvornår, der afholdes kurser.

Børnesang

Der findes bøger med sange for mindre børn. Hvorfor udgiver I endnu en bog?

Johan: "Jeg synes, at meget af det er musik for børn, og denne bog er musik med børn. Den er ment som en inspiration, så man kan se, hvor lidt der egentlig skal til. Den er en opfordring til at sætte sig ned og spille sammen med børn. Hvis du kun kan to akkorder, så spil dem. Slå op i sangbogen, hør sangene, bliv inspireret, overskrid dine grænser, og find på noget. Musik med børn skal være leg, vildskab og frihed, hvor de voksne bygger stilladser under det."

I den her bog med den slags musik er det vigtigt at have overskud til at følge med i, hvad børnene laver, så man kan synge og digte med. Derfor er sangene ikke bygget op med svære akkordrundgange."

Erik: "Ja, man skal gå i gang med de evner, man har, og være ærlig i det. Når den voksne er til stede og viser, at man er glad for det, man laver, så kommer børnene også med. I en af sangene i bogen er der kun en akkord og skidt med det. Musikken skal svinge og fungere. I Kucheza er vi der for glimtet og lyset i børnenes øjne. Vi har oplevelser sammen, og vi er tæt på hinanden. Der kan musik noget fantastisk, som ikke mange andre ting kan, fordi du både rører dig selv og dem, du er sammen med." ☺

"Ja, man skal gå i gang med de evner, man har, og være ærlig i det. Når den voksne er til stede og viser, at man er glad for det, man laver, så kommer børnene også med."

indskrænke børnenes palet af udtryk, de har ikke behov for denne pulstræning. Pulstræning er et voksenbehov, for det er struktureret og nemt. I Kucheza arbejder vi med en mere flydende og fri form for musik."

Erik: "Vi træner aldrig puls eller et break, vi spiller det bare, de yngre børn lærer af de ældre hele vejen op gennem barndommen. Vi gør meget ud af, at børn fra 2 år til 18 år spiller sammen, laver musical sammen og optræder sammen. Det vigtigste er ikke, at man spiller sindssygt godt, men at man gør det bedste, man kan for at få musikken til at svinge."

14. MASTERCLASS I UNGE STEMME
DEN JYSKE SANGSKOLE I HERNING
3.-5. MARTS 2017
PHILLIP FABER
OPERA NORTH
GABRIELLA THÈZ
LENE TANGGAARD
ICEBREAKERS
STOMP-WORKSHOP

SANG SOM FÆLLESSKAB

SE MERE PÅ DENJYSKESANGSKOLE.DK

STØTTET AF STATENS KUNSTFOND

Musik#ord

Find løsningerne til de 12 spørgsmål. Overfør så løsningsbogstaverne til de tilsvarende felter i diagrammet foruden. Herved fremkommer nogle linjer fra en kendt sang. Opgavens nøgleord læses lodret under pilen.

Nøgleord

Betegnelsen for treklangen beliggende på en tonearts femte trin.

64	42	70	16	61	12	26	28	44	40
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Hvilket ord fra musikken betyder: "Som en harpe"?

62	11	31	4	17	54	52	2
----	----	----	---	----	----	----	---

Amerikansk grunge-band fra 90'erne, hvis karismatiske forsanger var gift med musikeren Courtney Love.

38	16	56	6	34	63	18
----	----	----	---	----	----	----

Solen er ...
(Carl Nielsen-sang)

27	7	41	22	20	43	37	30
----	---	----	----	----	----	----	----

Dette våben indgår i første linje af "Bedestemor med slag I". En sang af Benny Holst fra 1977.

36	32	15	14	69
----	----	----	----	----

Dansk musiker, der i 2005 blev "Ugens Uundgåelige" med nummeret "Breaking News"

24	18	14	27	13	12	66	8	60	21
----	----	----	----	----	----	----	---	----	----

Musikalsk begreb, der fortæller noget om, hvordan et slag skal vægtes.

50	33	58	28	45	9	53	28
----	----	----	----	----	---	----	----

Måden at fremføre musik på ved hjælp af et musikinstrument

27	31	52	35	51	44	3	55	59	65	46
----	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----

Sang af C.V. Jørgensen, der handler om Computer Charlie.

52	39	66	33	51	29	17	56	47
----	----	----	----	----	----	----	----	----

Se min ...
(Kendt dansk børnesang)

36	68	5	51	25
----	----	---	----	----

Gammel russisk sang. Man kan sige om hovedpersonen i den danske tekst: "Han er uden øl, og han ..."

10	1	51	12	66	17	28	19	48	62
----	---	----	----	----	----	----	----	----	----

67	49	10	57	23	39	28
----	----	----	----	----	----	----

Dansk søsterpar, der i 70'erne og 80'erne var medlem af bandet "Hos Anna"

1	22	23	53	48
---	----	----	----	----

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32		
33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61				
62	63	64	65	66	67	68	69	70								

Indsend løsningen via formularen på dansksangdigital.dk

Vinderne af julequizen Anse Trads og Birten Delf har modtaget seneste bogpakke og et halvt års abonnement på dansksangdigital.dk. Redaktionen ønsker tillykke!

Benny Holst

Nøgleord: